

FOLK OG LAND

Nr 19 — 12. ÅRGANG

LØRDAG 27. JUNI 1963

LØSSALG 85 ØRE

O. K.:

„LOOK TO NORWAY”

Var krigen mot Tyskland nødvendig?

Krigsinvalidforbundet kjørte for en tid siden en rekke krigsfilmer som alle har det til felles at de driver hets mot Tyskland. Som forfilmer ble kjørt Statsakten på Akershus og «Look to Norway».

I «Look to Norway» fikk man se Roosevelt sittende i en bil. Han sier: «Det er mange amerikanere som spør om det var nødvendig å gå til krig mot Tyskland?».

Han svarer selv: «Look to Norway». Nordmennene er et fredelskende og demokratisk folk, som brutalt og uten grunn ble overfalt og tråkket ned av Hitlers brutale bander. Men nordmennene forsvare seg tappert mot undertrykkerne. Hvis noen igjen spør om det var nødvendig å gå til krig mot tyskerne, så «look to Norway!»

Okkupasjonen av Norge brukes av Roosevelt som

påskudd for krigsdeltagelsen.

Vi i Norge vet jo alle at dette er bunn uærlig og hykkelsk tale.

Det var Churchill som presset Norge inn i krigen 1940.

Det var kong Haakons

plikt å motstå presset, men han sviktet sin plikt.

En spion i Tyskland hadde fortalt Churchill at hvis han kunne få Norge til å stoppe malmen som gikk beskyttet av Norges nøytralitet fra Sverige til Tyskland, så ville England vinne krigen på ett år.

Tyskerne ønsket at Norge skulle holde seg utenfor krigen for da ville jernmalmen kunne gå gjennom norsk territorialfarvann uten større utgift for tyskerne.

Churchill satte alle kluter til for å få Norge og Sverige ut av nøytraliteten. På en pressekonferanse han hadde med nordiske journalister i London 2-2-1940 sa han rett ut at det var det samme for ham enten Norge gikk med eller mot England, bare det ble slutt på nøytraliteten.

Jeg siterer en norsk journalist som var tilstede:

«Og kynisk sa han (Churchill), at man i sitt stille sinn nu og da kunne ønske, at de Nordiske land gikk med på den annen side, slik at man kunne velge de strategiske punkter man behøvet, og ikke noe mer. Det var stygt sagt, og der ble isnende kuldes taushet en stund.»

Vi vet alle hvordan dette gikk. Churchill manøvrerte Norge inn i krigen.

Quisling som var en stor statsmann forstod hvor farlig det var å komme med i krigen, enten det ble på Tysklands side eller Englands side. Særlig var han redd for at Russland skulle benytte anledningen og gjøre krav gjeldende. (Den gang var Russland Tysklands allierte). Han gjorde derfor alt det som stod i hans makt for å beholde Norges stilling som nøytral stat.

Derfor dannet han også regjering 9. april. Quisling var ikke nasjonalsosialist i vanlig forstand og Nasjonal Samling var ikke et «nazi-parti». Vi hadde et annet parti her i landet som var rent nasjonalsosialistisk. Det kalte seg Norges Nasjonalsosialistiske Arbeiderparti. N.N.S.A.P.

Forts. side 7

NORSKE FRONTKJEMPERE

AV KARL HOLTER

Fra Karl Holters «FRONTKJEMPERE», Store Bjørn Forlag, Oslo 1951.

1.

Jeg hadde en gang nevnt for Jonas Lie, at visse germanske stammer på folkevandringens tid alltid ropte sine falnes navn etter et slag.

Det var deres tro, at de døde fulgte dem — enten tilbake til heimlandet eller videre på ferden mot kjent eller ukjent mål. En god tro og en god skikk.

Jonas Lie bestemte at legionen skulle følge denne skikken.

Vi hadde 155 mann liggende på Kirkegården i Krasnoje Selo, da vi i mars 1943 forlot stedet.

Det var en vakker kirkegård.

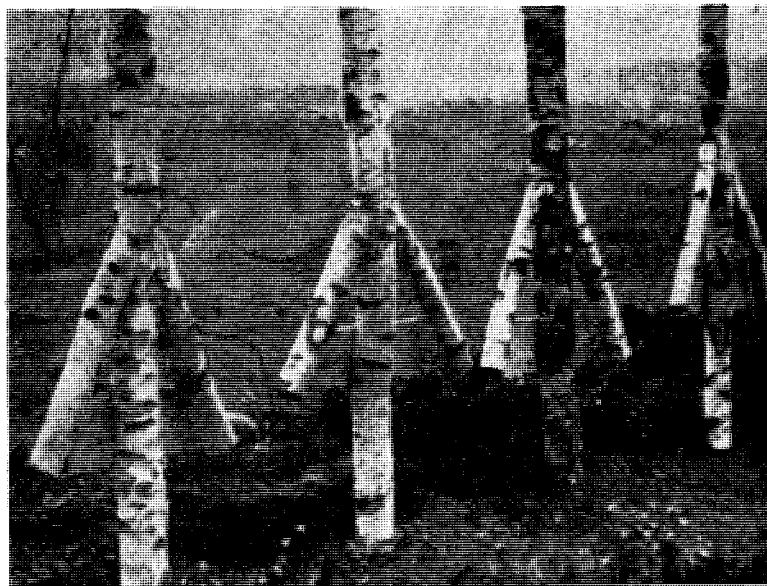
Jeg så den bare ved vinterstid, og i de første dagene av en våknende vår, før lauvet spratt på de mektige trær og før blomster smykket den grå jorden. Men i tankene ser jeg den for meg slik den møter en vandrers øye i blidere årstider, når vinden synger koraler i hengbjørkenes tette kroner og insektene flyr og svirrer fra blomst til blomst og formidler den evige fornyelse av vegetasjonen.

Det blir ingen som i kommende år hegner om de låge gravhauger med deres enkle bjørketrekors, og navneskiltene bokstaver blir etter

Forts. side 6

Churchill fotografert i 1940 sammen med noen av de andre hovedansvarlige for at Norge ble trukket inn i krigen.

UTSATT

Stortingets justiskomité har ikke rukket å legge frem noen innstilling i forbindelse med «utredningen» om landsvikoppkjøret i tide til at stortinget kan behandle saken før sommerferien og bra er kanskje det slik at de herrer stortingsmenn under inntrykk av ferien som nærmer seg ikke går over denne alvorlige sak med en hare-

labb.

Ellers håper vi at NATIONEN får rett i at det blir en stor debatt om saken når den kommer opp til høsten. For er det noe spørsmål i dette land som trenger grundig behandling, så må det være dette om hva en skal gjøre for å råde bot på den blodige urett som er begått mot så mange mennesker.

«DEUTSCHES SOLDATEN-JAHREBUCH 1963»

er utkommet på Schild-Verlag, München. Den er en fortsettelse av «Soldaten-Kalender» som er utkommet i de siste 11 år, og den er en vakker liten bok på ca. 250 sider med en mengde godt stoff og tallrike utmerkede illustrasjoner.

Fra eldre tider er hentet beretning om de store prussiske rytterførerne Graf von Gessler og Hennigs von Trefenfeld og fra siste verdenskrig bl. a. sagaen om Kampene ved Demjansk, hvor 6 tyske divisjoner fra februar 1941 til april 1942 eller i 14 måneder holdt stillingen mot 3 russiske armeer som hadde omringet dem. I mars 1942 var det således 18 divisjoner og 6 brigader av «den røde hær» som løp storm mot de tynne tyske linjer uten å kunne sprengte dem.

En lengre omtale er viet XV. Kavalleri-Kosakk-korps som var sammensatt av forskjellige kosakker fra alle kosakkområder. Dets sjef generalmajor von Pannwitz og regimentssjefene var tyske. Det gjorde en verdifull innsats i de sydlige kampavsnitt.

Av interessante personer som omtales fra siste verdenskrig må nevnes generaloberst Hans von Salmuth, sjef for 2. armé. Da arméen sommeren 1942 kom til den store by Woronesj, viste det seg at byen lå i kamplinjen. Generalobersten sørget derfor for en ordnet evakuering av den sivile befolkning

MALERARBEIDE OG RENGJØRING

UTFØRES

Henv. Miller - Tlf. 67 76 71

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — Tlf. 44 40 94

HJELPEORGANISASJONEN FOR FRONTKJEMPERE

Med dette nummer av bladet følger en postgiroblan-kett fra Hjelpeorganisasjonen for krigsskadede frontkjemper. Organisasjonen gjør et velsignelsesrikt og verdifullt arbeide til beste for hårdt rammede kamerater og deres efterladte og det må være en æressak for alle som på noen måte har anledning til det å støtte dette humanitære arbeid.

«NORWEGISCHE GESCHICHTE»

PROFESSOR HUBATSCH's meget omtalte bok kan nå leveres. Prisen er kr. 75,— innbundet, fritt tilsendt mot forskuddsbetaling, ellers med tillegg av porto og gebyr.

Folk og Lands Bøktjeneste

Postboks 3214 — Oslo
Postgiro 164 50

med skikkelig forpleining og gode transportkolonner. — Det vil interessere alle «landssvikere» å høre at denne menneskelige general ble trukket for retten i Nürnberg og dømt til 20 års fengsel som «krigsforbryter».

De alliertes rettsfølelse var også overfor dette hjelpsomme menneske vidunderlig. —

Konrad Sundlo.

Norske kamerater!

Nordiska Rikspartiet — NORDISK SAMLING — innbyr til en ukes sommerleir i mellansverige/Småland i tiden 27. juli — 4. august i år.

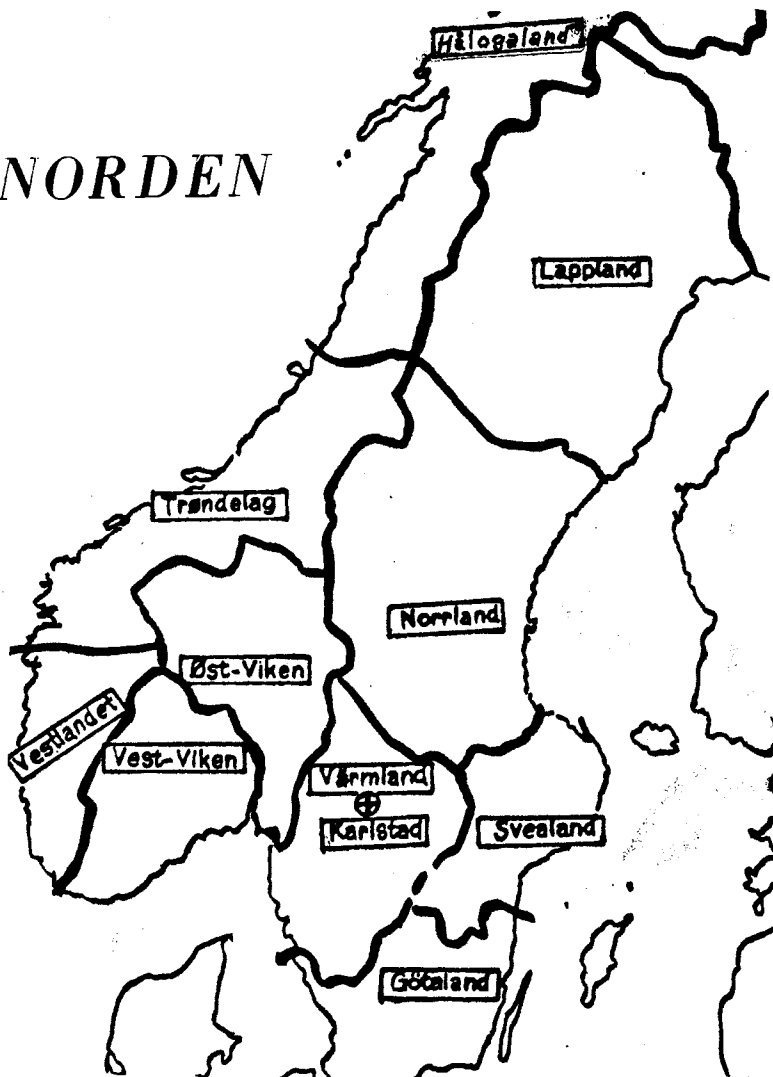
Pris pr. dag beregnet til sv. Kr. 5,—.

De som disponerer telt og annet campingutstyr bør ta med dette.

Anmeldelse til redaktør Nils Rydström, adresse Ormesberga, MOHEDA, Sverige eller til Nordisk Samling/NRP, Box 2149, Stockholm 2.

HJERTELIG VELKOMMEN!

NORDEN

Det kart vi gjengav i forrige nummer av det nye samlede NORDEN med dets ti regioner fikk ilde medfart i trykken. Ovenstående forenklete utgave blir forhåpentligvis mere oversikkelig. For opplysninger om NORDISK SAMLING skriv til NS, postboks 6679, Oslo.

Karl Holter i vers

diktsamling Holter gav ut til glede for sine venner i 1950 er det også en del som handler om det som foregikk i 1945, blant annet disse linjer:

*Nå er det høst på Ilebu
og kråka spiller bas
hu sitter på en søppelhaug
og holder storkalas.*

*Der sitter de og krør seg
de svarte pøbelskarer,
og sikkerlig de tror seg
å være no til karer.
Det bender at de flakser
og skriker opp og krakser
omkring i leirens trær.
Og vi som vandrer her
får vite hvem vi er.*

Vi er ellers bedt om å gjengi her i FOLK OG LAND diktet «Milorgia Infernalis» (Helvetes milorg) som nok vil kalle på smilet og minnet hos Ilebufangene anno 1945 og utover:

*Jeg har en venn i brakka her
som kjenner alle Norges trær
og alle Norges planter.*)
Han stilte seg som supplikant
blant andre supplikanter
og fikk så lov, og det er sant
av selve direktøren
og fengselsinspektøren
til anlegg av en urtegård
i ytre leir å velge jord.
Hvor snart i frodig flora står
hans medisinske blomsterflor
med mange forekomster
av merkelige blomster.
De dyrkes ei til bygge blott
men samles inn og tørkes godt,
hvoretter man forsender dem
til godtfolk som anvender dem
ved passende beredelse
til sykdommers helbredelse.
Det er en hederlig bestilling
som skaffer en og annen skil-*

*ling.
Men uten lov — O lov og takk!
han dyrket også litt tobakk,
ennskjønt han satte seg i fare
ved denne høyst forbudte vare,
for hvergang han i porten gikk
da kontrolertes hans trafikk.
Slik ble han stoppet her forleden
av en av dem som kom fra
Sveden
dengang de proklamerte freden.
En tapper kar med ørneblikk
som nå, idet min venn passerte
seg skarpt mistenksom intrer-*

*serte
for den forbudte botanikk.
«A har'u der?» så lod hans ord
idet han heftig rettet nakken
og pekte bistert på tobakken.
Min venn er ikke født ifjor.
Han smilte blidt til smørgås-
knølen
og svarte uten minste nølen:*

*«MILORGIA INFERNALIS er
den urt jeg har i kurven her!»
Og vakten gikk bardus i vannet
og lot seg synlig imponere,
men så for dog å si no mere:
«Den veks vel ikke her i
landet?»
Han fikk til svar: «Jo vennen
min,
den er fra Sverige vandret inn!»*

* Redaktør Hofstad.

Karl Holter, en av de mest allsidig begavede kunstnere Norge har hatt, er som omtalt i forrige nummer avgått ved døden. Den hykleriske norske presse, som stadig krever «ro» omkring det råtnete rettsoppkjøret og som forteller at det ikke foregår noen diskriminering av minoritetsgrupper i dette land, hadde ikke en linje å si for egen regning om denne landets store sønn, som elsket Norge så høyt at han i en alder av 56 år dro ut for å kjempe for det han mente var landets ære og velferd.

Til gjengjeld har Karl Holter hatt litt å si om det disse presseknekter fremdeles representerer. I en liten

Folk og Land

utkommer, som vanlig de siste år, ikke i juli måned. Neste nummer kommer 3. august.

Vi ber alle som ikke har ordnet med bladpenger året ut om å sørge for det i løpet av juli måned, og vi håper også på at riktig mange har anledning til å gi et lite ekstra tilskudd slik at det kan komme flest mulig antall numre resten av året.

Bladets kontorer er som meddelt stengt for besøk i juli måned, men posten blir ekspedert og innbetalinger kan skje som vanlig over postgiro eller på annen måte. God sommerferie!

RAGNAROKK 1939

Flere årganger ønskes kjøpt, god betaling.
Henv. 42 27 87 mellom 9—16.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW TANNINNSÆTNING

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 v. Lademoen
kirke - Voldsminde

FOLK OG LAND

PAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Nydemokrati i praksis

Det har vært grått mange tårer i presse, i kringkasting, i fjernsyn og i allehånde publikasjoner over den tvang og ufrihet som hersket i Hitlers Tredje Rike. Alle gode nydemokrater har grasset og korset seg over dette at politiske motstandere ikke kom til orde, men kanskje tvertom ble tatt ved vingebenet, at bøker som mishaget makthaverne ble beslaglagt og at uønskede utlendinger simpelthen ble avvist. For alt dette var naturligvis i strid med de aller helligste demokratiske prinsipper om full menings- og yttringsfrihet. Nå behøver en naturligvis ikke nære bekymring for yttringsfriheten til demokratiet og makthavernes tilhengere, for det ligger jo i sakens natur at den ikke vil bli antastet. Det er motstanderne demokratiet vil tilsikre yttringsfrihet, hvis det da skal være noen mening i prinsippet i det hele tatt.

Hitler var som kjent så ond og så forbrytersk at han trådte dette hellige prinsipp i støvet, men hykler var han iallfall ikke. Han innrømmet åpent at han ikke var noen tilhenger av dette demokratiske prinsipp og handlet i overensstemmelse med det.

Idag ligger Hitler og han samfundssystem selv i støvet og de hellige demokratiske prinsipper er gjenreist til heder og verdighet i det nye Tyskland, som får ros og anerkjennelse fra alle hold og som er blitt alle nydemokratiske militære og økonomiske håp og trøst i en ellers nokså bedrøvelig verden.

Og da er det naturligvis ingen fare med yttringsfriheten? Da tør en vel fritt hevde et hvilket som helst politisk syn og trykke en hvilken som helst bok som ikke er i strid med anstendigheten?

La oss se litt på det. Dette blads boktjeneste forhandlet som kjent også noen bøker fra Ring-Verlag, blant annet to bind memoarer skrevet av Mussolinibefrieren Otto Skorzeny. De skildrer på en nøktern og anstendig måte og uten noe slags dagspolitisk tilsnitt en dristig og eventyrlig soldatinnsats. Det er ingenlunde noen «krigsforbryter» som har skrevet dem. Han ble med sine kamerater blankt frifunnet selv av seierherrenes rett.

Likevel gjør dagens nydemokratiske Tyskland som Hitler gjorde. Det har beslaglagt bøkene til Skorzeny sammen med en bok av Günter Werthdorf «Standarten-Oberjunker Normann», også med miljø fra den heroiske innsats til Waffen-SS for nære på tyve år siden.

Beslaget begrunnes blant annet med at det i disse bøker som ikke dreier seg om forbrytelser, men om ganske normal soldatinnsats, «på ingen måte blir tatt avstand fra de forbrytelser som ble begått i SS' tegn» og at det betyr et farlig anslag mot «den parlamentariske partistat» at forfatterne gjennom sine beretninger medvirker til å «forherlige NSDAP».

Det må i sannhet stå skrøpelig til med et nydemokrati som er så vaklevorent at det truer med å ramle sammen på grunn av noen bøker om tyve år gammel soldatinnsats.

Og under enhver omstendighet har dagens demokratiske læremestre intet de skulle ha sagt om Hitlers syn på yttringsfriheten når de selv praktiserer samme metoder.

Et annet glimt fra dagens befrie og demokratiske Tyskland: Den kjente svenske redaktør dr. Rütger Essén i FRIA ORD skulle i pinsen delta i et fullt lovlig og tillatt møte i «Jungeuropäischer Arbeitskreis» ved den slesvigholsteinske sonengrense, men ble ifølge tyske meldinger kort og godt arrestert og utvist som «uønsket utlending». Det hører til historien at dr. Essén i tiden helt siden første verdenskrig har gjort en stor humanitær innsats for Tyskland og Østerrike og at han er utmerket med det tyske Røde Kors' gygne ærestegn. Leve nydemokratiet!

OSLOPRESSEN OG

KARL HOLTER

En avslørende korrespondanse

239

Medl. av st. for Hovens legat og Statens kunstnerstip. 1887-1907, form. i Norsk Tonekunstner-Samfund 1912-21, form. for den norske musikkforening. Statsmedl. av en rekke musikkforeninger. Statbevilgn. som kunstner siden 1919.

R. A. St. O. O. (1900). Fortell. L. R. S. V. O. Off. F. Instr. publ.

HOLTER Karl (Schmidt), skuespiller, Bestul. 30. juni 1885 i Oslo, bror av ovenn. direktør Alfred H. Gift 1914 ovenn. skuespillerinne Betsy Holter.

Utd. ved Kunst- og Håndverksk. Oslo 1902-05, Kunstakad., Brussel 1905-06, Zahrtmanns meistersk. Kjøbenhavn 1908, Paris 1911.

Toppelærer Aars og Voss sk. 1911-12, gift fra malerkunst til scenen og debuterte 1912 på Centralteatret, ans. ved Vestl. Teater, Svgr. 1912-13 og 1917-18, ved Trondhjems Teater 1920-22, ved Centralteatret 1923-25 og ved Det Norske Teatret 1913-17, 1922-23 og siden 1925. Var journalist i Svgr. Aftenblad 1917.

Har utstilt malerier på Statens utst. 1909, 10 og 11. Utlitt skuespillet Jern og Blod (opført i Svgr. 1916), Kong Sverre (festspl. i Tønsberg 1932), Kong Haakon V Magnusson (festspl. Akerhus 1933) og Harald Haarfagre (festspl. Svgr. 1933), samt skuespillet Høstfolk (sammen med Lars Høgen), opført på Det Norske Teatret.

Av hans roller kan nevnes: Peer Gynt (Trondheim og Nationalteatret), Othello, Haakon Jarl, Spillet etter innbyrdelse hvedrollen Ragnarvald Jarl ved de historiske festspl. på Orkney i ant. av Magnus-Katedralen 800-års bestien, juli 1937.

Vant 1ste pris for Norge i den intern. romankonkurranse 1936 med romanen Skinnbrevet.

Har vært form. i Unge Kunstneres Forb. 1906-11 og medl. av Skuespillerforb. styre 1928-29.

HOLTER Ulrik, stats.tollinsp., Bode, f. 11. juli 1881 i Hamar, bror av ovenn. overlege Einar T. H. Gift 1918 Anne Dons Haftvad, f. 10. mars 1891, dir. av foged A. H. (1841-1912) og Ingeborg Hege.

St. 1900, cand. jur. 1904, Tollans. Bode 1905, tollkontr. Oslo-Rana 1910, tollkontr. Svolvær 1915, distr.tollinsp. Vadø 1921, distr.tollinsp. Bode siden 1928.

Æremedl. Finnmark Jæger- og Fiskerfor.

HOLTH Anders Pedersen, gårdbr. og fløyingsinsp., N. Odal, f. 25. sept. 1883 i N. Odal, sønn av gårdbr. og fløyingsinsp. Peder H. og Ellen Johanne Bakken. Gift 1917 Anna Jacobsen.

I HVEM ER HVEM for 1938 var Karl Holter viet stor oppmerksomhet, men idag har ikke dagspressen en linje å ofre på hans død. For ikke å være «taktløs» sier MORGENBLADET.

13. juni sendte undertegnede dette brev til MORGENBLADET:

Pressens oppgave å moderere og forsone?

Herr redaktør.

Morgenbladet har en stor artikkel 13. 6. 1963 med overskrift: Pressens oppgave å moderere og forsone. Er det et uttrykk for dette skjønne prinsipp at den samlede Oslo-pressen i disse dager fortier Karl Holters død? Selv er Holter nu hinsides, men er denne oppsiktsvekkende behandling av en fremragende representant for norsk skuespill-

Det er ganske ubegripelig hva alle de makthavende partipolitikere rundt omkring i landene, og spesielt da i Tyskland, er så nervøse for.

For nasjonalsosialismen er jo forlengst erklært både død og begravet for alltid, og nydemokratiet har siden dette skjedd for nesten tyve år siden strødd sine velsignelser så rikelig og vist slikt godt eksempel at det burde ha grunnfestet sin posisjon for evig — også uten tvang og undertrykkelse, dom og fengsel for de få tåper som har en annen mening om menneskelig lykke og velferd, og om fornuftig statsstyre.

Olaf Holm:

Den militære undersøkelseskommissjon

I.

Den like uforbederlige som nådeløse sannhetssøker, den gamle overlege, har etterlyst den militære undersøkelseskommissjons innberetning om begivenhetene i 1940. Den viser seg å være underslått.

Efter det som er opplyst om generalstabsjefens for-gjeves bestrebelse for å få de militære styrker mobilisert mens det ennå var tid, er den tanke nærliggende at det er en eller flere personer som skal beskyttes mot at kommissjonens resultater kommer til almenhetens kunnskap. Generalstabsjefens rapport er som kjent også underslått. Det synes således å bli en nokså alminnelig foreteelse i det offentlige liv hertillands.

II.

Det reiser seg ennvidere det spørsmål, hvem er det som skal beskyttes?

Statsminister Nygaards-vold? Han ble på en så forsmedelig måte vist ut av det politiske liv, at han kan det

kunst og en stor forfatter helt gunstig for pressens respektabilitet?

Alexander Lange.

MORGENBLADET's nye major svarte slik:

Deres brev av 13. ds. er mot-tatt. Jeg vil gjerne gi uttrykk for at etter min mening er pressens oppgave utvilsomt å moderere og forsone i visse relasjoner. Det var da også ut fra dette at vi forbigikk Karl Holters død i taushet. Det ville ikke være mulig å skrive om skuespilleren og forfatteren uten også å komme inn på andre sider i avdødes liv og virksomhet. Jeg tillater meg å anta at De er enig med meg i at det vil være taktløst å berøre hva jeg her sikter til i en nekrolog.

Idet vi takker for at MORGENBLADET's redaktør, major Christensen overhodet svarer må vi samtidig understreke at her synes hykleriet å ha satt en ny smukk blomst. Eftersom majoren neppe kan være uvitende om at hele grunnlaget for domfellelsen av vanlige NS-folk i 1945 og utover i årenes løp har smuldret helt vekk, og eftersom på den annen side det blad han representerer sammen med resten av pressen har vært utrettelig i å forsikre at det ingen diskriminering av tidligere NS-folk finner sted, så synes vi det vanskelig kan presteres en dårligere unnskyldning for å boikotte den store kunstner og tapre nordmann Karl Holter, som inntil Norge kapitulerte og trådte ut av krigen kjempet som en løve for sitt land. Det var ikke alle dagens tapre pressekneger som gjorde det. A. L.

ikke være. Hans berettigede krav om å få sitt forhold belyst ved riksrett ble avslått. Hertil kommer at hans memoarer er forhindret trykket. Formentlig også ting som ikke «tåler» dagens lys.

Utenriksminister Koht? Han har fått gå så grundig igjennom, at det ikke er grunn til å tro, at noen ønsker å beskytte ham.

Forsvarsministeren, oberst Ljungberg? Det er sikkert ikke mer å opplyse om hans eventuelle, personlige skyld i de sørgelige begivenheter og hans «idiotiske» mobiliseringsordre enn det, som foreligger.

Arbeiderpartiet som regjeringsparti? Partiet har om ikke i ord så i gjerning tatt konsekvensene av sin skjebnesvangre forsvarsfiendtlighet i mellomkrigsårene.

Kongen, H. 7. Efter Grundloven kan den regjerende konge ikke lastes for sine standpunkter og avgjørelser i statsråd. Det var forholdet da kommissjonens innberetning forelå (men er det ikke lenger). Eftersom de øvrige impliserte i begivenhetene er temmelig grundig gransket, så må man regne med at innberetningen ikke kan være gunstig for landets konge den gang. Noen annen forklaring på denne besynderlige foreteelse gis der vel ikke?

III.

Overlegen har oppfordret Stortingets medlemmer til å ta affære, hvilket er deres rett og plikt. Det alminnelige folk har krav på å få vite, hvorledes det ble regjert i sin skjebnetime, og hvem som er den skyldige i de påfølgende begivenheter, som fremdeles er gjenstand for jammer i pressen — med feil adresse.

Olaf Holm.

*

Kildene til sorg og glede
springer i ditt eget bryst,
som fyrste kan du føle lede
og som fange føle lyst.

(Karl Holter).

NY BOK I
BOKTJENESTEN

Det kjente franske sannhetsvitne, professor PAUL RASSINIER som var motstandsmann og tilbragte lang tid i konsentrasjonsleiren Buchenwald, har i en rekke bøker tidligere tatt til orde mot det han betegner som legenden om de 6 millioner gassede jøder. Nå har han sendt ut en ny bok «ZUM FALL EICHMANN — WAS IST WAHRHEIT?»

Boken selges gjennom BOKTJENESTEN og koster kr. 18,—.

FOLK OG LANDS
BOKTJENESTE

Postboks 3214 — Oslo
Postgiro 164 50

NARVIK 1940

«BYEN MED KANONEN»

D. Etter 9. april.

Ved overgivelsen av Narvik var alt militært personell blitt krigsfanger.

Men tyskerne passet til å begynne med ikke noe større på, så en hel del befal og menige kom seg ut av byen, til dels i sivile klær som de hadde fått fatt i. Ferjene gikk i rute til langt ut på dagen 9. april, og med dem reiste en mengde folk som ville komme seg vekk. Således hele min familie, når unntas min kone, som ønsket å bli igjen å stelle huset, da også hushjelpen vår reiste.

Sammen med meg ble også min adjutant, kaptein Hjalmar Eriksen, internert i regimentssjefsboligen.

Men der kom flere. Mitraljøsekompanisjefen, kaptein Brønstad, kom opp for å spørre meg om et eller annet, men fikk ikke lov til å gå igjen. Og fra Elvegårdsmoen kom flere offiserer, bl. a. en tannlege og en lege, som ble puttet inn til oss.

Det ble til slutt ganske folksomt i regimentssjefsboligen, så det var svært heldig at min kone var blitt tilbake for å greie med husholdningen.

Alle de andre fangene tyskerne tok, hva enten det

var i byen, eller på Elvegårdsmoen, ble samlet på Folkeskolen.

Neste dag, onsdag 10. april, kom engelskmennene. Jeg stod om formiddagen og så på alle vrakene i havna, da der plutselig kom en jager tilsyne under Framneslandet. Den var lang og svart, og på siden var der malt en stor H og et nummer. Jageren gled ganske langsomt fremover langs Malmbolagets kaier, og minnet mest av alt om et rovdyr som lurer seg inn på sitt bytte.

«Hva er det for en?» tenkte jeg. «En engelsk mann?» Det rare var at ingen skjøt. Det var rett og slett fred over havna.

Men ikke lenge. — For så smalt det.

Svarten, var bare forreste fartøy i 2. britiske jagerflotille (5 fartøyer av H-klassen), som hadde fått ordre om å foreta et overfall på de 5 tyske jagere som lå i Narviks havn. Om aftenen den 9. april var nemlig 2 av de tyske jagere gått inn til Ballangen, mens 3 lå i Herjangen.

Det britiske overfallet var meget vellykket. To tyske jagere ble senket med torpedoer, mens 2 ble skadet ved artilleriild. Da britene løp ut igjen, ble de imidlertid angrepet av de tyske jagere i Ballangen og Herjangen, og herunder ble to britiske jagere senket og sterkt skadet. — Under sjøslaget kløv jeg opp på loftet og tittet, og så en hel del fartøyer, svarte og gule, kjøre rundt i rasende fart, mens de skjøt så vannsprøyten sto himmelhøyt. —

Så var det en lørdag, 13. april. En fin solskinnsdag.

Om morgenen ble byen skaket opp av noen forferde-

lige drønn, og da jeg tittet ned i havna, så jeg at alle tyske jagere var vekk. De var løpt ut for ikke mer å komme tilbake, idet alle enten sank, eller ble jaget på land i Herjangen og Rombakken. — For den engelske jagereskadren var kommet tilbake med forsterkninger, blant annet slagskipet «WARSPITE», hvis 38 cm. kanoner fikk husene i byen til å riste.

Jeg opp på loftet igjen for å tittle, og atter fikk jeg se jagerne kjøre grasat mellom søyler av vann, mens kampen etterhvert trakk seg inn gjennom Herjangen og Rombakken.

Da jeg kom ned igjen, fikk jeg se at slagskipet også deltok i kampen tillands. Det sendte sine granater opp i Fagernesfjellene, hvor marinfolkene hadde fått øye på de tyske poster, som var plassert der. I kikkert kunne jeg se de opptrakkete stier etter de tyske bergjegerne oppe i snøen. General Dietls divisjon var nemlig en bergjegerdivisjon, rekruttert fra de tysk-østerrikske alpetrakter.

Det var klart at disse karer ikke likte seg nede ved sjøen. Da var det bedre der oppe i snøen, hvor de kunne sitte og tittle ned på oss andre.

Men de fikk ikke tittet uforstyrret. For kikkertene på slagskipene fant dem, og så kom de 38 cm. granatene farende. Snøen ble svart over svære flater for hver eksplosjon, og tilslutt var det digre svarte flekker over store deler av Fagernesfjellet.

Efter 13. april kom der ikke flere britiske flåtestyrker inn til Narvik mens jeg var der. General Dietls styrker kunne innrede seg uforstyrret og karene arbeidet som maur.

Jeg vet ikke hva de foretok seg på andre kanter av byen, men på min kant så jeg dem på farten hele dagen. De gjorde seg nok klar til å avvise luftangrep og landgangsforsøk. De hadde det travelt fra morgen til kveld, og ganske sikkert om natten også.

Samtidig med at tyskerne den 9. april gikk i land i Narvik, besatte en større styrke Elvegårdsmoen.

Der var det ikke annet enn en liten vakt, en del syke og dessuten trenkusker og kokker. Bataljonen var jo på divisjonssjefens ordre blitt

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager
i 1945

Pan Ku's utøy

De unge, slanke nåletrær har en egen grønnblå farve. En gruppe hvite bjerker står rundt omkring og vugger seg lekende frem og tilbake. Gresset er bløtt som fløyel, overalt lyser tusenfryd som rosenrøde perlemorsknapper. Bitte små himmelblå sommerfugler danser i luften, tykke smaragdgrønne fluer summer og brummer og ett eller annet sted banker en usynlig hakkespett.

Michaela sitter i gresset og jager med et bregneblad bort fluene som svermer rundt den vergeløse kvinnen som ligger der utstrakt ved siden av henne. Martin sitter på stighbrettet til den lille bil og røker nervøst. Bortsett fra disse tre er det vidt og bredt ikke en menneskesjel i Kuchelbader Wäldchen.

Kvinnen har mørke flekker i tinningene, nesen er gulaktig og merkelig spiss. Hun puster hurtig og uregelmessig, hvert åndedrag er et smertefullt stønn. Benene hennes beveger seg, det ser ut som om hun løper. Helt til halsen er hun skjult av det grå vognteppet, hodet ligger på Martins sammenrullede frakk.

«Stadig bevisstløs?» spør Martin halvhøyt.

«Jeg tror det», hvisker Michaela tilbake.

«Vet De, Mila, at kineserne er meget klokere enn vi europeere? Jeg tenker stadig på det. Kineserne har ikke tenkt seg ut en velvillig, rettferdig gud slik som vi, en gud som har skapt menneskene i sitt bilde. Den kinesiske gud, Pan Ku tror jeg han het, var annet til kar. Han skapte også en herlig, vakker verden med blomster, skoger, elver og hav og snille dyr, han strevet

ærlig med det i noen millioner år og tok seg ikke engang tid til å vaske seg. Så gikk det da slik at utøyet plaget ham mere og mere, lusene, loppene, veggedyrene og de andre lignende nyttige og elskelige små vesener. Da verden endelig var ferdig, tok han fri, strakte seg på en sky og klødde og ristet seg slik at utøyet føk ned på jorden. Så sov han tilfreds inn, og da han våknet var ulykken der. Lusene og veggedyrene og loppene var forvandlet til mennesker og formerte seg mere og mere. Pan Ku var maktesløs mot disse små best som hadde gjennomsyret hele hans verden. Tilslutt døde den gode Pan Ku av sorg, men utøyet lever fremdeles. Hatten av for den kinesiske visdom. Idag har vi bedt over tredve av dette utøy forkledt som leger om hjelp for denne stakkars kvinne, men ikke en eneste har rørt et ben. Fordi hun er tysk er hun intet menneske, og de herrer leger holder seg for mennesker fordi de er tsjekkere. Ellers hvorledes er det egentlig? Si da noe De også for pokker, jeg orker ikke å høre på denne stønningen lenger, forstår De ikke det?»

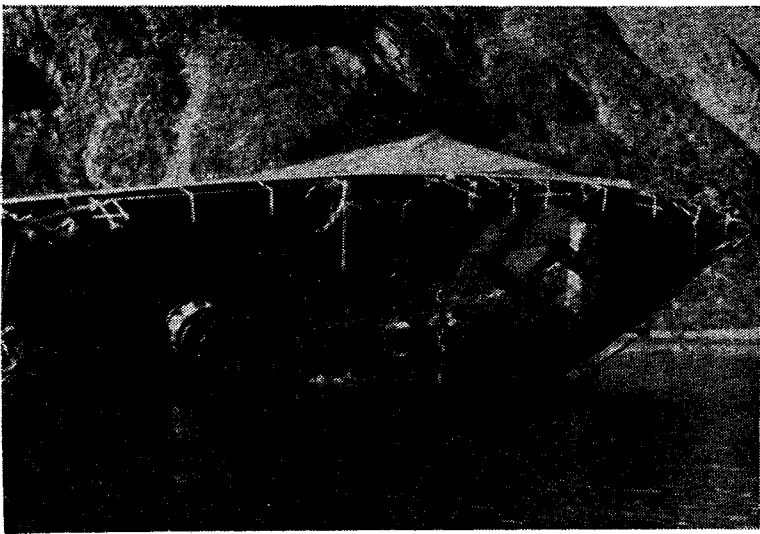
«Hvis vi kunne få henne ut av Prag — —»

«Hvis, hvis, stadig dette hvis! Hvis hun var en flue så kunne det kanskje gå. Ikke en mus kommer ut av Prag, den åpne by er en festning. Tror De det er fødselsveer?»

«Jeg vet ikke, jeg skjønner meg ikke på det, jeg — —»

«Naturligvis er De ingen jordmor, det vet jeg også. Se på henne, tror De ikke at hun holder på å dø?»

(Forts. s. 8)

De tyske jagerne løp ut for ikke mere å komme tilbake — —

Krigen var kommet til Narvik for alvor — — —

KONRAD SUNDLO:

Den merkelige Mr. Kennedy

Kennedy er både smart og naiv — — —

Kommunistgiften må være trengt dypt inn i USA's offentlige liv, når et ansett tidsskrift som «Intelligence Digest» kan skrive slik om sitt lands høyeste leder:

«President Kennedy er både smart og naiv. Han er både godt underrettet og lett å narre. Når han så ofte dumper opp i utenrikspolitiske vanskeligheter, kommer det av at han aldri begriper hva som foregår, nemlig:

1) Praktisk talt hvert eneste trekk han tenker å gjøre blir forrådt til Moskva av en eller annen innen hans regjering.

2) Nesten hvert eneste mottrekk han finner på blir ham inngitt av en person som er instruert fra Moskva.

3) De øyensynlig behagelige kompromisser som da hurtig oppnås er ikke holdbare, da de i sine grunntrekk er uttenkt i Moskva og derfra er blitt infiltrert i hjernen til presidenten.

Mr. Kennedy har ingen anelse om alt dette og selv om hans beste venn ville gjort ham oppmerksom på det, ville hans medarbeidere hurtig kunne overbevise ham om at denne vennen bare led av uheldelig kommunisistfrykt. Det ville være umulig å få overbevist presidenten. Det måtte da være om han i lengre tid ble holdt adskilt fra sin medarbeiderstab.

Dette er den dype grunn til hans fjasko med politikken i Cuba og Laos. Dette er grunnen til at den nu innledede tilbaketrekning av flybaser i Italia og Tyrkia betegner en katastrofe.

Mr. Kennedy er blitt slik præparert at han virkelig tror at han og hans familie av skjebnen har fått til oppgave å redde verden ved å oppnå en overenskomst med Moskva, og Krustsjøen er derfor lykkelig og mener at en slik president i USA er mere verd enn gull. For hva er situasjonen idag:

Like ved USA ligger Cuba som et sterkt støttepunkt for Sovjet.

Hele Latin-Amerika står på avgrunnens rand. — Sydøst-Asia er i fullt sammenbrudd til gunst for Kina. 45 amerikanske militærbaser

i de viktigste strategiske områder foran sin oppløsning.

USA kastet ut av kjernepunktene i Nord-Afrika. Amerikanske krefter igang med å hjelpe de anti-vestlige krefter i Jemen.

Amerikas makt brukt til å ødelegge den pro-vestlige bastion i Sentral-Afrika.

Såvidt «Intelligence Digest».

Det er naturligvis andre amerikanere enn «Intelligence Digest» som er oppmerksom på kommunisistinfiseringen, således major Jordan, som i sine dagbokopptegnelser skildrer hvor dypt smitten har grepet om seg. («From major Jordans diaries»).

Majoren arbeidet i den amerikanske flytransport med forsendelse av materiell i henhold til Låne- og Leie-loven, først ved Newark Airport i Jersey og senere ved den store luftbase Great Falls, Montana, endepunktet for flyruten gjennom Sibir.

I forordet til boka skriver han:

«Den uhyre masse Lend-Lease materiell som slapp frem under merket «diplomatsk immunitet», infiltrasjonen av Sovjetagenter gjennom Sibir, utskipningen av

og kommunismens gift — Som leder hans gjerninger og trenger inn overalt

ikke-militære saker og til og med militære hemmeligheter var mere enn jeg kunne greie. Tilslutt protesterte jeg gjennom de riktige kanaler, først i Great Falls og senere i Washington. Intet hendte. Dette var i 1944, mens jeg ennå var i arméen».

Da den første atombombe ble sluppet i august 1945 lærte han først betydningen av ordet «uranium», et stoff som han hadde knepet russerne i å smugle ut luftveien uten dengang å skjønne hva det var. Han rapporterte saken i 1949 da han var sivil, der ble undersøkelser og forhør og major Jordan ble rystet over de anstrengelser blant annet pressen gjorde for å tie saken ihjel.

Dette var altså i USA.

Men det er noe alle vet at kommunistmitte fins det i alle land, da kommunismen overalt har fått god fot i de langsomt tenkende masser ved å slå om seg med uttrykk som humanitet, demokrati, likeberettigelse o.s.v. Kommunismens argeste motstandere er de nasjonalbevisste mennesker som da også i kommunistpressen omtales som sjåvinister, krigshissere eller pyntes opp med andre fine skjellsord.

Her i Europa har derfor lettroende mennesker demonstrert mot henrettelsen av den spanske kommunistfører Julian Grimau Garcia som var leder for det røde spanske politi under borgerkrigen, og da vet jo alle hva han puslet med. Der ble gått

Forts. side 7

OLA O. FURUSETH:

Den siste viking

Nestor, Alf Larsen er ute med «noen tanker i tiden» i Farmand nr. 17. Det er den siste åndens viking som holder oppgjør med sin samtid.

Det er en hard dom, mange, især de selvrettferdige på toppen vil sikkert føle seg støtt. Men jeg tror dommen stort sett er sann.

Han begynner med at autoriteten er undergravet, den er omgjort til snille funksjonærer med fast lønn og pensjon, som må være snille for å beholde begge deler. Det gjelder prest, lensmann og embedsmenn i alle slags skjeinelause styregreier.

Noen rike kan missunnes sine penger, men ellers er all respekt borte.

Lovlydigheten har det moderne demokratiske samfunn undergravet, i forbudskamp, i klassekamp og sist og grundigst gjennom motstandsbevegelser blandet godt med havesyke og kriminelle lys-ter. —

På det politiske plan er det ingen fri meningsutveksling lenger, enhver må lystre sine paroler, hvem de nå kan komme fra. Er det anonyme trådtrekkere?

Partipisken svinges, træl-lene krøker rygg og jatter med.

Alf Larsen har funnet ut at Mendes France og Picasso tjener kommunismens sak,

og det er ingen liten oppdagelse. Det er ikke de ærlige, menige kommunister som undergraver vesten. Det er de sjølgode nydemokrater, herrer som snur kappen efter vinden og bukker og smisker for pengesekkens makt. Men mot sine egne rike, sine arbeideres arbeidsgivere, er de mere enn villige til å bruke kniven, flåerkniven. Nei, internasjonal må herren være, først da er det fint.

Han gir også Mc Carty mye rett, og følgelig måtte den bevisstløse demokratiske masse anse ham for å være gal. Men har han tatt til motmæle mot forfølgelsene av alle Mc Carthyister i alle land?

Hele tiden er gal, forrykt.

En tidsalder går under i vanvidd, likesom andre gikk under i tretthet, utskeielser. Romerriket døde i vellyst, det adelige Europa festet seg ihjel, og nå, sinnssvake, tullete show, sirkus og gratis brød for de evneveike og arbeidsyke.

Religionen er avskaffet. Men mennesket uten Gud er et forrykt vesen.

Men, — kanskje skal det komme en ny religion? De nåværende sekter og gudelige grupper er som tomme kverner, det er bare bråket og ståket tilbake, idéinnholdet er forlengst borte.

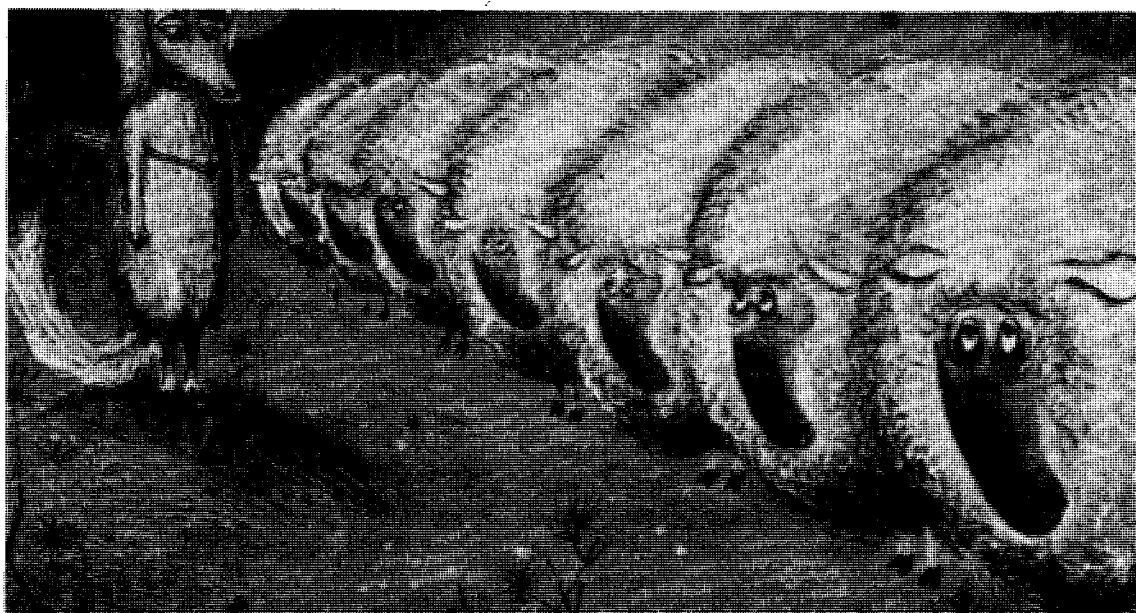
Stalin brukte Marx som profet, pengene og hjulet var hans symboler og avguder, — og, er det ikke hele samtidens avguder?

Vi ser jo Sovjets forgudelse av teknikken, og de har jo i fred for andre fått karret til seg veldige områder av kolonier som ikke kalles annet enn frie stater innen Sovjet.

England forsøker nå det samme trikset med å gi slavnene litt fri i navnet.

Hitler og Rosenberg er borte, men Alf Larsen mener at kampen står mellom kommunismen og nasjonalsosialismen.

Forts. side 7

NORSKE FRONTKJEMPERE - -

Forts. fra side 1

hvert visket ut av regn og sol. Men ville blomster kommer alltid til å smykke gravene.

Og det er samme slags blomster som vokser både her i Norge og der borte i Krasnoje Selo.

Det er hestehov og løvetann, det er blåveis og fioler, humleblomst og nyperoser og mange, mange — mange andre.

Og i artenes mangfoldighet kanskje en og annen norsk mure (Potentilla Norvegica).

Kunne våre falne finne bedre gravlund i Norge?

Kanskje. Og kanskje ikke.

Enda i dag, da dette skrives, må det ikke i Norges hovedstad stå det minste minnesmerke på en «landsvikers» gravsted.

For så underlig det høres, så svek de sitt land de som falt der borte. De som trodde de ga sitt liv for det fedreland, de elsket så høyt.

Men det norske flagg deket deres kiste, da den ble båret til deres siste hvilested. Legionens fane ble senket til hilsen og våpenbrødre hedret dem med æressalve da de tre skuffer jord raslet mot kistelokket.

Av jord er du kommet. Til jord skal du bli.

Men av jorden skal du igjen oppstå, hva enten du stedes til hvile på æresplenen i Vor Frelzers gravlund i Oslo under et minnesmerke i bronse, marmor, granitt, eller din kiste ble senket derborte på kirkegården i Krasnoje Selo, hvor et enkelt kors av bjørkegrener og et skrøpelig navnskilt ble gravens pyrd.

Sammen med de ville blomster, som kommer tilbake hver eneste vår.

Kirkegården lå like ved en stor murbygning, hvor legionen hadde depoter og verksteder. Derfra ble de døde båret ut.

Gravene lå i en svak helling mot øst, mot den oppgående sol.

Det var en liten park med gamle trær.

På oppsiden førte en veg bort til området ved Duderhof West, hvor tsarens livgardister en gang hadde sin vakre sommerleir.

Vestenfor kirkegården var det store, åpne jorder.

Jeg ville gjerne beskrive stedet enda nøyere, for at du som har en av dine kjære liggende derborte kan danne deg en forestilling om gravlund og i hvert fall i tankene en gang i blant kan besøke din venns, din sønns, din fars eller brors hvilested.

Men jeg makter det ikke.

Aller helst vil jeg reise et minnesmerke over våre tapte gutter. Et minnesmerke i like

så uforgjengelig materiale som marmor, bronse og granitt. For så sterkt kan det levende ord bygges, at det trosser forvitringens lov gjennom århundrer, ja, gjennom årtusener.

Jeg minnes skalden Eigil Skallagrimson sitt stolte kvad:

«Arvak var jeg ord jeg bar med tunga sammen stilte dem slik at falle vil ikke mitt byggverk sønder

i lange tider!»

Men jeg makter det ikke. Jeg kan bare bøye mitt hode i ærbødighet.

2.

Den siste morgen i Krasnoje Selo ble denne brigadesærordre lest opp:

Kamerater i Den Norske Legion!

Reichsführer SS har gitt ordre om at dere skal avløses.

Ry og ære har dere vunnet i de gravene, hvor dere har levd et helt år under harde vilkår.

På de tre avsnitt i denne ringen om Leningrad har dere utmerket dere ved mønstergyldig tapperhet. Aldri har det lyktes russerne å trenge inn i de norske stillinger. Seigt og viljefast har dere forsvart dere.

Heimlandet kan være like stolt over sine gråkledte sønner, som vi er over å være deres kamerater.

I de harde forsvarskamper sør for Ladogasjøen har norske

panserjegere kjempet mot fienden med eksemplarisk tapperhet.

Hvor det stod nordmenn har motstanderen alltid måtte bringe store offer. Det er tungt for meg å skilles fra dere.

2 SS inf. Brigade vil alltid og med stolthet minnes våpenbrorskapet med Den Norske Legion.

Jeg takker kommandøren, førere og menn.

von SCHOLZ,

Brigadefører og generalmajor.

3.

Legionen står oppmarsjert på vegen framfor gravlundene.

En tett, grå mur av alvorlige unge menn.

Legionsjefen taler.

Han sier det som skal sies. Ikke mer. Ingen overflødige ord.

Så roper han eldstemann fram.

Jeg står ytterst på høyre fløy, så det blir et stykke å gå før jeg kommer fram til sjefen og får fortegnelsen over de falne. Så går jeg opp til et veldig steinkors, som er gravlundens midtpunkt. Jeg står med ryggen mot korset.

Framfor meg står legionen. Tusener øyne er rettet mot meg. Jeg kjenner de fleste av guttene personlig. I vinterens løp er jeg blitt venner med dem.

Jeg har besøkt alle stillinger, alle bunkers, alle forlegninger, depoter, kvarterer, sykehus.

Jeg har vekslet noen ord med så å si hver eneste en av dem.

Ihvertfall har jeg talt til dem alle. Mange ganger.

Jeg har en god, trygg visshet for at de lysnet i blikket når jeg hilste på dem.

Jeg har kunnet muntre dem i små selskaper, i større fester.

Jeg har kunnet gi dem noen stunder hvor gleden og munterheten fikk blusse opp.

Jeg ha også tolket alvor for dem. Talt om Norge slik det stiger fram i de store dikteres prosa og poesi.

Alltid møttes jeg av levende forventning når jeg dukket ned i en trang underjordisk hule eller steg fram på podiet i soldaterheimen, hvor vi hadde våre kameratskapskvelder.

Også i dag møtes jeg av forventning.

Jeg føler denne merkelige vekselvirkning som gjensidig forståelse gir.

Denne kraften som strømmer fra tilhørerne til kunstneren eller til forkynneren og av ham atter slynges forsterket tilbake og gjør hver enkelt tilhører delaktig i summen av den samlede styrke. Denne mystiske makten som gjør det mulig for kunstneren og forkynneren å trenge ut over sin egen begrensning, og som er forutsetningen for all kunst, for all religion.

Det gjelder klovnen i sir-

kusmanesjen. Det gjelder Guds tjener framfor domens høgalter.

Og det gjelder legionens eldste her han står med tre ark papir i hånden.

På disse tre ark står navnene skrevet.

De navn skal jeg rope ut så høyt og tydelig at de klart oppfattes av ytterste fløyemann til høyre og ytterste fløyemann til venstre.

Det er min oppgave i dag.

Og den oppgaven er jeg voksen.

Jeg har lært å bruke min stemme og jeg vet hvor langt den bærer. Jeg har talt til større forsamlinger i friluft enn til denne flokk av værbitte krigere, som står der med øynene rettet mot meg.

Hver eneste en av dem skal tydelig oppfatte hvert eneste navn jeg roper ut. Til hvert navn knytter det seg minner om gode stunder. Om felles glede, om felles sorger, om felles tro og felles kamp. Våpenbrorskapets sterke bånd skal atter knyttes mellom dem som står oppmarsjert i grå geledder og dem som ligger under muld. Å løse minnenes kilder så de samles i en bred flod som strømmer gjennom sinnene. Det er min oppgave i dag.

Nei! — — Nei! ikke bare det!

Min oppgave er å vekke de døde av deres søvn.

De falnes navn skal jeg rope så sterkt at hver enkelt hører min kallen. Fra ytterste fløyemann på høyre side til han som ligger lengst til venstre i den dobbelte rekken av trekorsprydete gravhauger på hvilke det hist og her skimtes kranser av gran-

FOLK OG LANDS MINNEALBUM :

31

Falt i øst i kampen for Europa

Dødsdans i Prag

(Forts. fra s. 4)

«Hvis vi bare hadde litt vann iallfall, hun har så tørre og sprukne leber. Skal jeg gå og se om det ikke er en bekk i nærheten?»

«Nei, jeg kjører litt rundt med kjerra, det går raskere å finne vann på det vis. Jeg er straks tilbake igjen».

Michaela nikker bare. Hun er redd for å bli alene med den døde, hun er redd for at Martin ikke skal finne veien tilbake til engen, men hun sier intet, hun våger ikke å be ham ta henne med. For det første kan hun ikke la kvinnen bli igjen alene, og for det annet — kanskje han ikke vil komme tilbake mere. Hvorfor skulle han det? Hun er jo bare en byrde for ham.

Bildøren slår igjen, motoren begynner å arbeide. Den syke beveger benene hurtigere, stønningen hører opp, hun åpner øynene og jamrer: «Ikke la meg bli alene, vær så snill! Ikke gå!» Stadig høyere og høyere gjentar hun annen setning. Angsten ligger på lur i øynene, det er dødsangsten, hun skriker skjærende og velter seg frem og tilbake på ryggen til det lykkes henne å sette seg opp.

«Jeg er jo her, jeg er hos Dem. Ikke skrik, det kunne komme noen. Bli liggende, jeg er hos Dem», beroliger Michaela, men kvinnen rister bare på hodet og skriker enda mere.

Martin går ut av bilen, askegrå i ansiktet av sinne og tretthet. «Har De mistet forstanden?» skriker han til den svangre. «Hvorfor lager De slik sirkus? Jeg ville bare hente vann!» Men straks skammer han seg og blir nesten øm. Han kneler ned ved henne og tuler henne omhyggelig inn i teppet. «Nå, hvorfor plutselig bli så opphisset? De skulle glede Dem, De får snart et lite barn!»

«Mener De virkelig det?»

Det er så meget håp og så megen håpløshet i øynene at Martin må samle alle sine krefter for å utholde blikket.

«Jeg mener det, men De vet det». Det er idiotisk å si noe så smakløst, men hva skal man egentlig si? Hva er riktig? Sannheten eller løgnen?»

«Vil smertene vare lenge ennu?»

«Ja, jeg er jo bare lege hva den hvite frakken angår, men — men smertene begynte jo allerede tidlig idag, ikke sant? Det kan altså ikke vare så lenge».

Skyggene på den sykes tinner blir synlig dypere og større. Til gjengjeld synes de farveløse leber å bli mindre, de uregelmessige tenner presser seg frem. Hun hvisker noe, men man kan ikke forstå hva. Først etter en stunds forløp blir stemmen sterkere. «Et pulver! Et pulver!»

«Hva for et pulver?» spør Martin rådløs.

«Sannsynligvis mot smerter».

«Ja! Ja! Ja!», skriker den syke.

Martin lukker øynene og holder for ørene med hendene. Han ser også dødssyk ut nå. Michaela ven-

der seg bort, hun kan heller ikke mere. Hvor godt sommerfuglene har det. De tumler rundt som drukne. Tumler? Drukne? Ja, drukken, det er ordet! Hun løper til vognen og henter dokumentmappen.

«Kanskje - hvis hun ville drikke litt konjakk, alkohol bedøver jo. Vi må gi henne noe å drikke!»

Et bilde stiger frem i et sekund: glassverandaen på luksussanatoriet og Nina og konjakkflasken. Men det var noe annet, Nina var sterk som en hest, og det var etter fødslen — men før fødslen —

Før fødslen? Vil denne kvinne kunne bringe barnet til verden? Hvis man bare visste det. Kanskje er det virkelig bare sterke fødselsmerter. Det får være det samme. Man kan ihvertfall ikke la henne lide slik. Hurtig skruer han patentbegret sammen. Påny er et bilde der — denne gang er det Richard, som beundret begret, og den døde kvinne i det blå stikkeppe. De hadde hatt et barn, et spebarn i en margarinkasse. Det duftet sterkt av konjakken — synd at man ikke kunne drikke seg bevisstløs. «Her — vil De ha litt konjakk? Eller tror De at den vil skade Dem? Det vil iallfall være godt mot smerter».

Den syke griper bægjerlig efter begeret, men er for svak til å heve hodet. Martin hjelper henne, han holder hodet og frakken, og Michaela holder begeret til munnen hennes. Hun drikker med lukkede øyne, først en liten slurk, så tømmer hun begeret i en eneste lang slurk. «Det varmer», smiler hun takknemlig. «Jeg fryser nemlig, benene er helt kalde».

Martin vil legge henne ned igjen, hun har fremdeles øynene lukket, kanskje slumrer hun inn litt. Men kvinnen mumler: «Sett meg opp! Helt opp, vær så snill, jeg vil se og puste!»

Hun sitter, lenet mot Michaela, hennes tufsete hår er vått av sved. «Er det bedre slik?» spør Michaela. Hun føler imidlertid at slett intet er blitt bedre, døden nærmer seg, den er kanskje ganske nær alt.

«La meg få litt mere å drikke, jeg er redd for smertene. Nå er det godt. Det er deilig og varmt, vet De?»

«Bare drikk!» oppmuntrer Martin henne overdrevent gemyttlig. «Litt konjakk har aldri skadet noen».

Narvik

Forts. fra side 4

trukket over til Narvik, så tyskerne hadde fritt spill. De slo seg ned i brakkene, fant depotene, og innredet seg hyggelig med massevis av ulltepper, gode varme kapper og skjerf, votter og ladder, som var skjenket regimentet av Norges Lotter. Det var en lettvin sak for

ZIONS VISE.

I oktober 1941 — to måneder før Pearl Harbour — utgav en sakfører fra Philadelphia, Maurice Gomberg et verdenskart. På dette kart kunne man se den planlagte deling og fordeling av verden etter annen verdenskrig, slik den er gjennomført i dag. Kartet viste besettelsen av Tyskland og oppdelingen i Vest-Tyskland og Mellom-Tyskland (eller Øst-Tyskland som en kaller det her i landet), likeledes okkupasjonen av Italia og Japan. Korea var inntegnet som tilhørende Kina, Formosa som tilhørende USA. Kartet viste også eksistensen av Israel, riktignok med tillegg av Jordan. Som tilhørende Sovjetsamveldet var inntegnet: Romania, Polen, hele Øst-Tyskland, Jugoslavia, Ungarn, Finland og Estland. En amerikansk avis fant det senere i en kommentar besynderlig at en sakfører i Philadelphia kunne vite dette på forhånd, to måneder før USA trådte inn i krigen. Bladet «American Mercury» henviste spesielt til at ordene «verdenspoliti» og «verdensregjering» o. l. forekom på kartet.

FORAN VALGET I ARGENTINA.

Spenningen i Argentina stiger eftersom valget 7. juli nærmer seg. Ekspresident Frondizi som fremdeles holdes innesperret har i et brev

tyskerne å få sakene sine opp fra jagerne som lå nede ved kaia i Bjerkvik. Bataljonens hester og sleder var jo blitt igjen på moen, da bataljonen marsjerte til Narvik, så det var bare å spenne for og kjøre.

En tysker som hadde deltatt i general Dietls ekspedisjon, og som utga en bok om ferden, er også inne på forholdene på Elvegårdsmoen, idet han skriver:

«På Elvegårdsmoen gikk alt svært lettvin, idet leirkommandanten var meget imøtekommende, og stillet både hester og sleder til disposisjon.»

Dette fikk en av mine sannhetselskende landsmenn lese, og han gjorde fluksens en stor Oslo-avis oppmerksom på at her hadde man fullgodt bevis for at oberst Sundlo hadde samarbeidet med tyskerne. Han hadde jo skaffet dem både hester og sleder. Behøvdtes der ytterligere bevis?

Det var bare den hake ved saken at oberst Sundlo ikke var leirkommandant på El-

til sitt parti for første gang uttalt seg offentlig siden han ble styrtet. Han uttaler seg i brevet for absolutt likeberettigelse for peronistene og er også enig i de av Peron i Madrid utarbeidede presidentskapsforslag. Frondizi går inn for samarbeide mellom sitt parti og peronistene. Fagforeningene har også stillet seg bak «Nasjonal front», som omfatter peronistene, frondizitilhengerne og seks andre mindre partier. Utenlandske iakttagere er nå spent på om det vil bli grepet inn overfor denne konstallasjon, som med absolutt sikkerhet har den store majoritet av folket bak seg, allerede før valget eller om dette vil bli enten annullert eller forfalsket etterpå.

NOE TIL SKUESPILLERE.

Vi har tidligere omtalt det program det amerikanske TV-selskap Columbia Broadcasting System har laget i stand om Norges «frihetskamp» og som det nå prøver å få avsatt verden rundt. Og det lykkes vel siden selskapet har klart å få frem på scenen så prominente personer som kong Olav som taler om 9. april og hendelsene under krigsårene, - Max Manus, Knut Haugland, Jens Chr. Hauge og Harry Koritzinsky, som alle skal fortelle om mørkets gjerninger i det AFTENPOSTEN kaller «krigens dager». Så mye krigsforbrytelser på ett Brett kan vel ta pusten fra de aller fleste, så amerikanerne har nok gjort god business her. Men kanskje noen vil synes det ikke er riktig at landets konge opptrer som filmskuespiller og det til og med i så tvilsomt selskap.

OBERST QVAM OM 9. APRIL.

I FARMAND har en gammel lektor Hans Mohr belært oss om at både Churchill, Reynaud, Lord Hankey og Derry — for ikke å snakke om overlege Scharffenberg

vegårdsmoen, men satt som krigsfange i Narvik, ca. 1½ mil unna. — Da dette ble opplyst i retten, var saken ikke lenger aktuell, og der ble såvidt jeg vet ikke reist noen kritikk mot den ulykkelige løytnanten, som var leirkommandant på Elvegårdsmoen, og som 9. april om morgenen fikk besøk av noen hundre tyskere. Han hadde intet han skulle ha sagt. Tyskerne tok det de ville ha, og det var nok bondegutter blant dem til å kunne sele på og kjøre en gamp.

— tar feil når de vet å berette at vestmaktene hadde planlagt en aksjon mot Norge og at det bare var såvidt tyskerne kom dem i forkjøpet. For den berømmelige rektor, dr. philos. Midgaard har sagt det og for denne autoritet må vel selv de britiske historiker dr. Derrys bøye seg! Det har da også meldt seg en del opponenter i FARMAND, bl. a. Albert Wiesener, A. E. Hedem og oberst Erik Qvam. Sistnevnte skriver blant annet følgende: «Av misforstått patriotisme, partiloyalitet eller lojalitet mot våre senere allierte, prøver vi å tilsløre vår egen udyktighet og våre alliertes andel i krigen i Norge ved å fremstille denne som resultat av et uprovosert tysk angrep. Stormaktenes historiskrivere må selvsagt (!) også ta patriotiske og diplomatiske hensyn, men på den annen side kan de ikke risikere å villede sin ledelse. Den britiske historiker dr. Derrys bok «Det britiske felttog i Norge 1940», kapittel 2, gir en nøktern fremstilling av utviklingen før 9/4. Den som dertil evner å lese litt mellom linjene og har noe kjennskap til annet stoff, må erkjenne at dr. Scharffenberg gir en helt riktig fremstilling. Men han rammer oss i vår selvbeundring og vår svakhet for å gå utenom vanskelighetene og nøye oss med å stille krav til andre. Vår servile beundring for Vestmaktene før krigen var ingen fordel for dem for de måtte selv være med å betale for vår manglende realitetssans».

Forbundets kontor
holdes stengt for vanlig ekspedisjon i juli måned. Posten blir dog behandlet og kontingent ogjeller stonad kan også i denne tid sendes over vår postgiro 150 28.

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 32 14

Ekspedisjonstid alle hverdager undtatt lørdage kl. 10-15. Redaktør Melsom treffes onsdag - torsdag og fredag kl. 11 til 15.

Abonnementspriser:

Kr. 36,— pr. år, kr. 18,—

pr. halvår i Skandinavia. Utlandet: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. — I nøytralt omslag innenlands:

Kr. 46,— pr. år, kr. 23,—

pr. halvår.

Løssalg kr. 0,85.

Annonsepris kr. 0,40 pr.

mm og spalte.

Bruk postgironr. 16 450.

Utgever A/L Folk og Land